

بررسی راهکارهای موجود برای بهبود رتبه ایران در شاخص تجارت فرامرزی بانک جهانی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی های اقتصادی
اسفند ماه ۱۳۹۶

- جایگاه تجارت فرامرزی در چرخه کسب و کار
- دلایل اهمیت شاخص تجارت فرامرزی و معرفی آن
- مفروضات کلی محاسبه شاخص تجارت فرامرزی
- تغییرات اعمال شده در متدولوژی و پرسشنامه و نحوه جمع آوری اطلاعات
- مفروضات محاسبه شاخص برای ایران - اسناد مورد نیاز در ایران و سایر کشورها
- جایگاه اقتصادها (جایگاه ایران - جایگاه کشورهای مشابه ایران به لحاظ تولید ناخالص داخلی - جایگاه کشورهای مشابه ایران به لحاظ حجم تجاری - جایگاه کشورهای مندرج در سند چشم انداز ۱۴۰۴ - وضعیت کشورهای پیشرو)
- اقدامات ایران برای تسهیل تجارت فرامرزی
- اقدامات اصلاحی کشورهای جهان برای تسهیل تجارت فرامرزی
- اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی
- سناریوهای پیشنهادی برای بهبود امتیاز و رتبه ایران
- اقدامات گمرک و سایر دستگاه ها
- پیشنهادات اصلاحی به تفکیک اصلاح روش ها - قوانین و مقررات

چرخه کسب و کار - تجارت فرامرزی

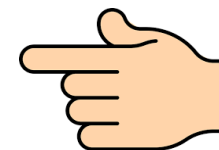
دلایل اهمیت شاخص تجارت فرامرزی

- **کاسته شدن از اهمیت نسبی ابزار تعرفه**
  - اولویت دهی بیشتر به هزینه تبادلات تجاری از جمله هزینه های حمل و نقل، هزینه های اداری گمرکی و هزینه های مرزی به ویژه برای بنگاه های کوچک و متوسط
- **کانال های اثر گذاری تسهیل تجارت بر رشد**
  - واردات فناوری و عواید آن در ارتقاء بهره وری
  - تاثیر جریان دانش از سمت خریداران و رقبا به سوی بنگاه های صادراتی و بهبود عملکرد آنها
- **چالش های مهم تجارت / زمان و هزینه های بالای انطباق مرزی و اسنادی**
  - ناکارآمدی فرآیندها
  - بوروکراسی غیر ضرور
  - روش های زائد

معرفی شاخص تجارت فرامرزی

آنچه گزارش بانک جهانی اندازه گیری می کند:

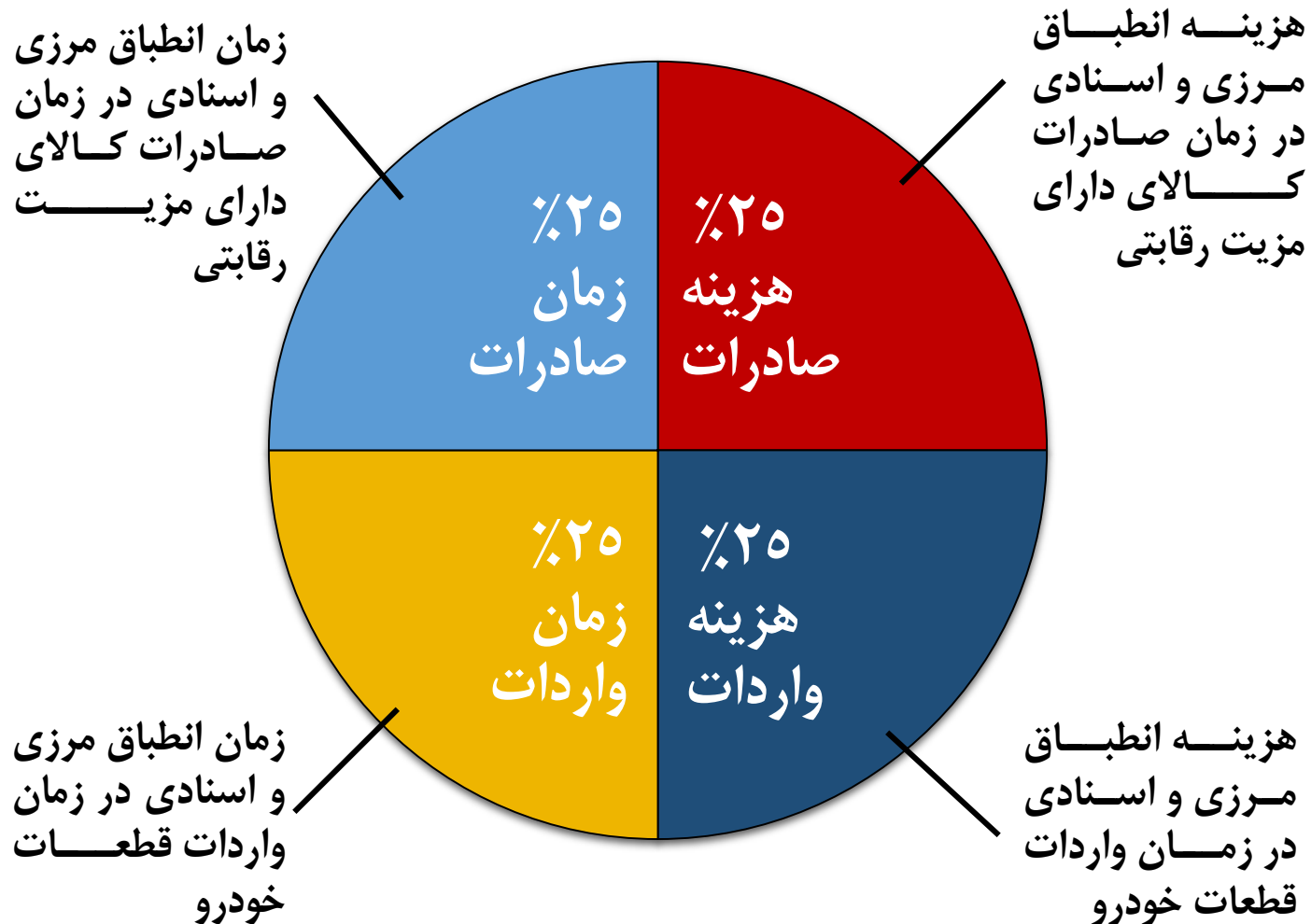
ثبت زمان و هزینه های مرتبط با فرایندهای لجستیکی صادرات و واردات در کشورهای مختلف

- زمان و هزینه (بدون در نظر گرفتن تعرفه ها) در سه مرحله **انطباق اسنادی، انطباق مرزی و حمل و نقل داخلی** طی فرایند صادرات و واردات کالا اندازه گیری می شود.
- اطلاعات زمان و هزینه حمل و نقل داخلی علیرغم جمع آوری و انتشار، در محاسبه شاخص تجارت فرامرزی منظور نمی شود.
- رتبه بندی کشورها در نماگر تسهیل تجارت فرامرزی از طریق فاصله موقعیت کشورها تا اقتصاد پیشرو (DTF) تعیین می شود.

معرفی شاخص تجارت فرامرزی-ادامه

چهارمتغیر
از جنس
زمان

چهارمتغیر
از جنس
هزینه

مفروضات کلی محاسبه شاخص تجارت فرامرزی

برای هر یک از ۱۹۰ کشور مورد بررسی در گزارش کسب و کار بانک جهانی ۲۰۱۷، فرض می‌شود که محموله از انباری در بزرگترین شهر کشور صادرکننده به انباری در بزرگترین شهر کشور واردکننده منتقل می‌شود. برای ۱۱ کشور، بررسی بر روی یک شهر بزرگ دیگر نیز صورت گرفته است.

محصولات تجاری مورد مطالعه برای هر کشور متفاوت هستند؛
برای واردات: یک محموله استاندارد **۱۵ تنی** از **قطعات خودرو کانتینری** (با کد HS ۸۷۰۸) از شریک عمده وارداتی هر کشور/ صرفاً شامل محصولات همگن است.
برای صادرات: کالایی که هر کشور بیشترین ارزش صادرات را در آن دارد، به شریک عمده صادراتی آن

محموله یک واحد تجاری است. محموله صادراتی لزوماً نیاز به کانتینری بودن ندارد؛ در حالی که محموله وارداتی قطعات خودرو باید بر حسب کانتینر باشد.

مفروضات کلی محاسبه شاخص تجارت فرامرزی – ادامه

اگر هزینه‌های سازمان‌های دولتی بر حسب ارزش محموله تعیین شده باشد، فرض می‌شود ارزش محموله ۵۰ هزار دلار است.

فرض می‌شود کالای تجاری نو بوده و کالای دست دوم و محصولات استفاده شده مدنظر نیست.

استخدام و پرداخت مربوط به هزینه متصدی حمل و نقل یا کارگزار گمرکی (یا هردو) بر عهده بنگاه صادرکننده و واردکننده است. تمامی هزینه‌های مربوط به حمل بین‌المللی، حمل و نقل داخلی، ترخیص کالا از گمرک و بازرسی‌های اجباری توسط گمرک‌ها و سایر سازمان‌های دولتی، بنادر و هزینه انطباق مرزی و امثال این موارد را خود بنگاه پرداخت می‌کند.

مفروضات کلی محاسبه شاخص تجارت فرامرزی – ادامه

روش حمل کالا، نوع حمل و نقلی محسوب می شود که برای صادرات یا واردات کالای موردنظر بیشتر مورد استفاده قرار می گیرد.

سازمان های دولتی که مرتبط با این بخش در نظر گرفته می شوند، سازمان هایی نظیر گمرک، مقامات بندر، پلیس راه، نگهبانان مرزی، سازمان استاندارد، وزارتخانه ها یا ادارات کشاورزی یا صنعت، سازمان های امنیت ملی، بانک های مرکزی هستند.

تمامی ارسال های الکترونیکی اطلاعات در رابطه با حمل به عنوان اسنادی درنظر گرفته می شود که در طول فرآیند صادرات و واردات، آماده سازی و ارسال شده است.

مرز یا بندر به مکانی اطلاق می گردد که کالا می تواند به آن وارد شده یا از آن جا کشور را ترک کند.

مفروضات کلی محاسبه شاخص تجارت فرامرزی – ادامه

زمان

زمان براساس **ساعت** اندازه گیری شده است. اگر ترخیص کالا ۷.۵ ساعت طول بکشد، داده ها نیز به همین گونه ثبت می شوند. فرض کنید که اسناد در ساعت ۸ صبح به یک سازمان گمرکی ارسال شده و یک شبه پردازش می شود و ساعت ۸ صبح روز بعد قابل دریافت است. در این مورد زمان برای ترخیص کالا معادل ۲۴ ساعت ثبت می شود زیرا فرایند اصلی معادل ۲۴ ساعت طول کشیده است.

هزینه

هزینه بیمه و پرداخت های غیررسمی که رسیدی برای آن ارسال نشده، از هزینه ها مستثنی شده است. هزینه ها به دلار گزارش شده است. از پاسخ دهنده خواسته می شود که براساس نرخ ارز روزی که به سوال ها پاسخ می دهند، پول ملی خود را به دلار تبدیل کنند.

مفروضات کلی محاسبه شاخص تجارت فرامرزی – ادامه

انطباق اسنادی

- دریافت، آماده سازی و ارسال اسناد حین حمل و نقل، ترخیص کالا از گمرک، بازرسی‌ها و حمل از مرز یا بندر در اقتصاد مبدا
- دریافت، آماده سازی و ارسال اسناد مورد نیاز اقتصاد مقصد و هر اقتصاد ترانزیتی
- پوشش همه اسناد قانونی موردنیاز، از جمله ارسال الکترونیکی اطلاعات و همچنین اسناد خاص غیر حمل و نقلی مورد نیاز برای تکمیل تجارت

انطباق مرزی

- بازرسی‌ها و ترخیص کالا از گمرک
- بازرسی‌ها توسط سایر سازمان‌ها (اگر برای بیشتر از ۱۰ درصد کالاها به کار گرفته شود)
- رسیدگی و بررسی مرزی یا بندری در پرکاربردترین بندر یا مرز کشور

حمل و نقل داخلی

- بارگذاری یا بارگیری محموله‌ها در انبار، مرز خشکی یا بندر
- حمل با پرکاربردترین روش حمل و نقلی بین انبار و ترمینال یا بندر خشک
- تاخیرهای ترافیکی و بازرسی‌های پلیس راه حین حمل و نقل در مسیر

تغییرات اعمال شده در متدولوژی و پرسشنامه تجارت فرامرزی

تغییر متدولوژی از سال ۲۰۱۶ به بعد

✓ حذف تعداد مدارک و اسناد لازم برای تجارت

✓ تفکیک دقیق تر زمان و هزینه برای صادرات و واردات به انطباق اسنادی و انطباق مرزی

اهمیت دهی به تجارت دیجیتالی از طریق افزودن بخش مربوط به بهترین

الگوها و تحقیقات در قسمت انتهایی پرسشنامه ها

پرسش در مورد میزان بکارگیری و همچنین نحوه اجرای سیستم های:

✓ تبادل الکترونیکی داده (EDI)

✓ پنجره واحد (SW)

نحوه جمع آوری اطلاعات

○ تکمیل پرسشنامه مربوط به نماگر تجارت فرامرزی توسط شرکت‌های حمل و نقل محلی، کارگزاران گمرکی، مقامات در بندر و تاجران
در مقایسه با ۲۰۱۷، تعداد پاسخ دهندگان افزایش یافته است.

تعداد پاسخ دهندگان تجاری فرامرزی (نفر)	تعداد پاسخ دهندگان کل شاخص‌ها (نفر)	
۱۲۵۹	۱۶۷۰۹	جهان
۱۰	۱۰۸	ایران
۷.۹	۶.۴	سهم ایران (%)

مفروضات محاسبه شاخص برای ایران

واردات*	صادرات	
قطعات و تجهیزات جانبی وسایل نقلیه با کد HS ۸۷۰۸	محصولات شیمیایی با کد HS ۲۹	محصول
کره جنوبی	چین	شریک تجاری
بندر عباس	بندر عباس	مرز
۱۲۹۵	۱۲۹۵	مسافت (کیلومتر)
۵۳	۴۲	زمان حمل و نقل داخلی (ساعت)
۸۰۰	۷۰۰	هزینه حمل و نقل داخلی (دلار)

*واردات یک محموله ۱۵ تنی از قطعات خودرو از اقتصادی که بیشترین ارزش از حیث (قیمت، تعداد و مقدار) از آنجا وارد می شود.

اسناد مورد نیاز تجارت در ایران

ردیف	اسناد واردات	اسناد صادرات
۱	بارنامه	فهرست بسته بندی یا عدل بندی
۲	پروفرما - سیاهه تجاری	پیش فاکتور - پروفرما
۳	فهرست بسته بندی یا عدل بندی	بیمه نامه
۴	گواهی مبدا	اظهارنامه صادراتی گمرک
۵	گواهی فنی استاندارد	گواهی SOLAS
۶	گواهی SOLAS	گواهی مبدا
۷	گواهی بازرسی	قبض انبار
۸	بیمه نامه	گواهی بازرسی
۹	اظهارنامه وارداتی گمرک	بارنامه
۱۰	قبض انبار	
۱۱	ترخیصیه	

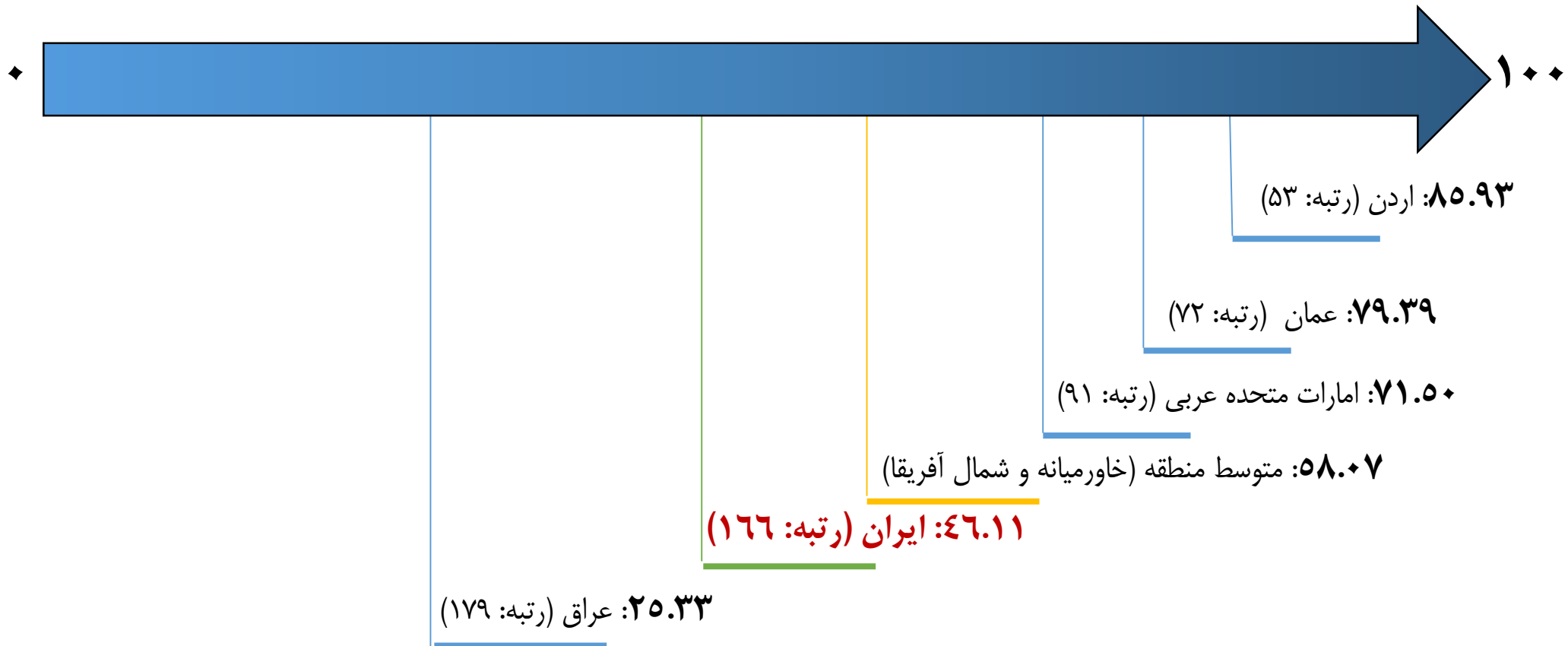
اسناد مورد نیاز تجارت در اقتصادهای پیشرو

وضعیت ایران	اسناد واردات	وضعیت ایران	اسناد صادرات
*	بارنامه CMR	*	بارنامه CMR
*	فهرست بسته بندی یا عدل بندی	*	فهرست بسته بندی یا عدل بندی
*	فاکتور یا سیاهه تجاری	*	فاکتور یا سیاهه تجاری
	Intrastat		Intrastat

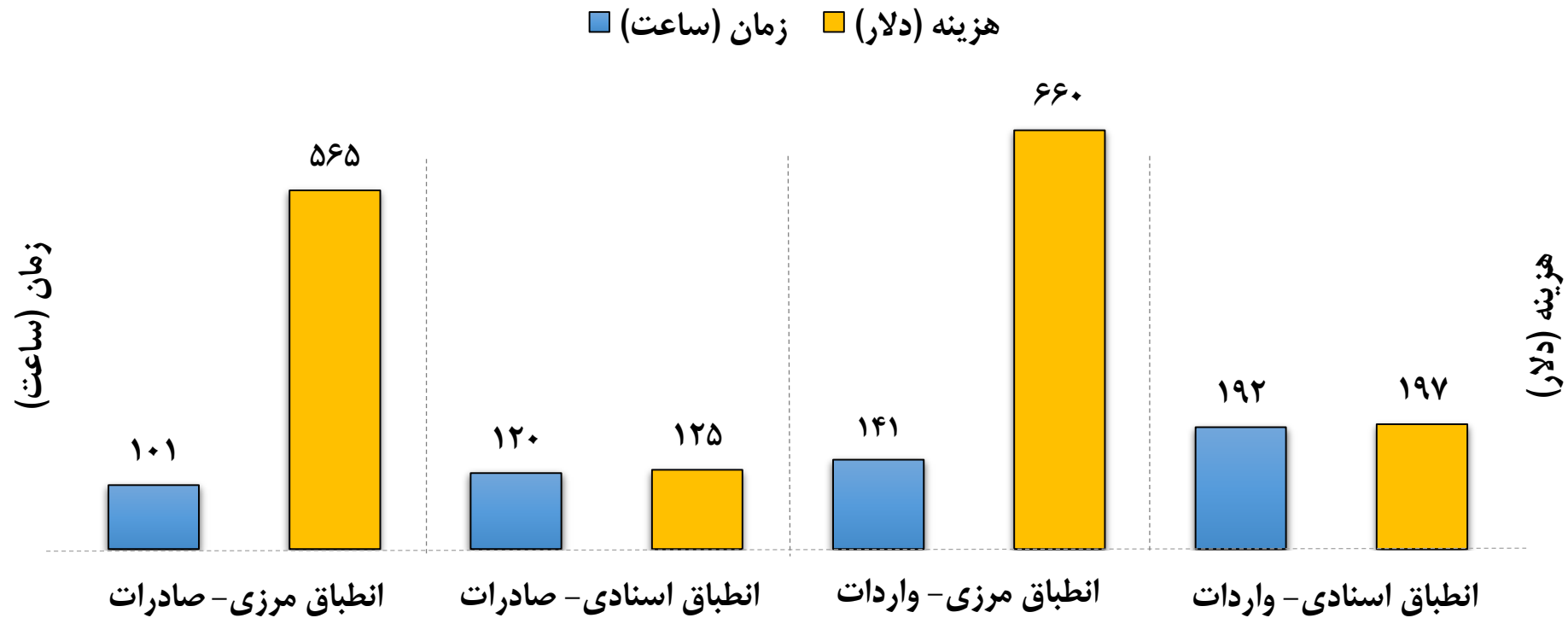

جایگاه تجارت فرامرزی ایران – DB 2018

رتبه و امتیاز فاصله تا شاخص پیشرو (DTF)

جایگاه تجارت فرامرزی ایران – زمان و هزینه

جایگاه تجارت فرامرزی ایران- اصلاحات و بازننگری

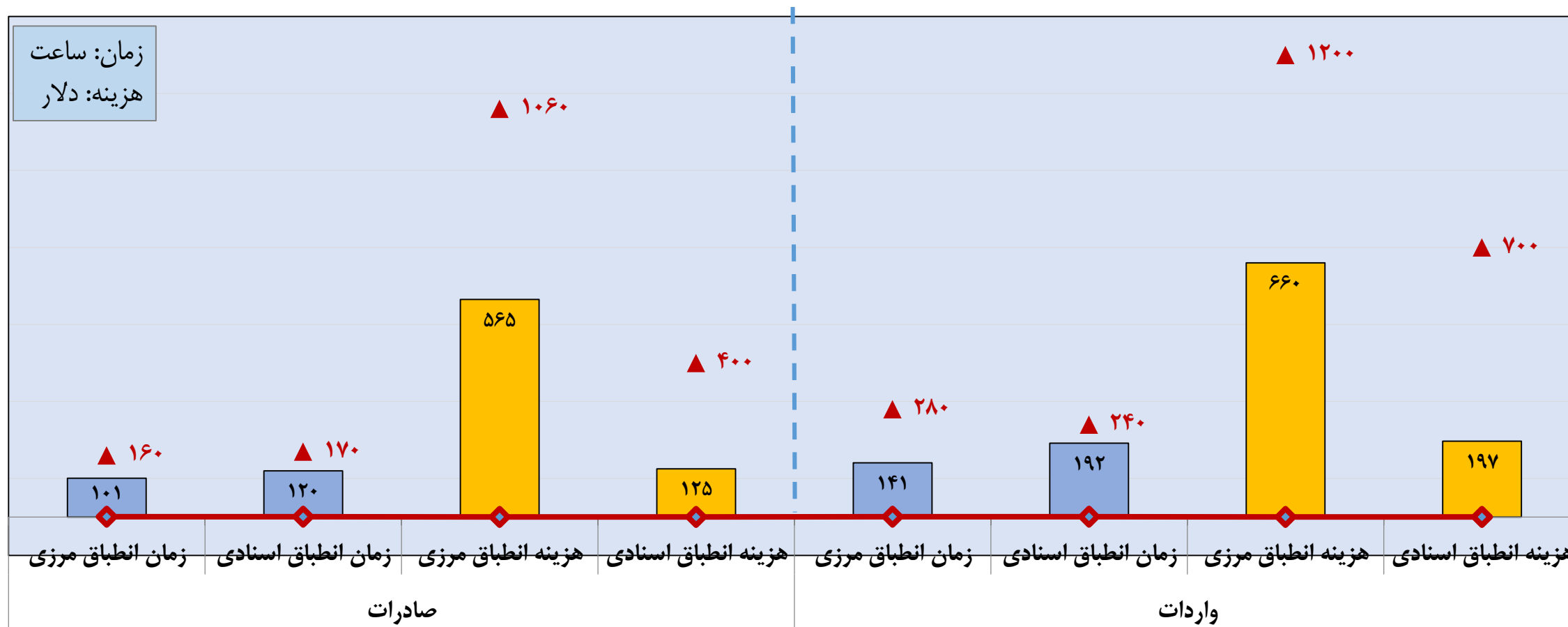
۲۰۱۸	۲۰۱۷ بازنگری شده	۲۰۱۷	۲۰۱۶ بازنگری شده		
۹	۹	۹	۹	اسناد (تعداد)	صادرات
۱۰۱	۱۰۱	۱۰۱	۱۰۷	زمان انطباق مرزی(ساعت)	
۱۲۰	۱۲۰	۱۵۲	۱۲۷	زمان انطباق اسنادی (ساعت)	
۵۶۵	۵۶۵	۵۶۵	۵۶۵	هزینه انطباق مرزی(دلار)	
۱۲۵	۱۲۵	۱۴۳.۳	۱۲۵	هزینه انطباق اسنادی(دلار)	
۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	اسناد (تعداد)	واردات
۱۴۱	۱۴۱	۱۴۱	۱۴۸	زمان انطباق مرزی(ساعت)	
۱۹۲	۱۹۲	۲۷۰	۲۰۶	زمان انطباق اسنادی(ساعت)	
۶۶۰	۶۶۰	۶۶۰	۶۶۰	هزینه انطباق مرزی(دلار)	
۱۹۷	۱۹۷	۱۹۷	۱۹۷	هزینه انطباق اسنادی(دلار)	
۱۶۶	۱۶۵	۱۷۰	—	رتبه شاخص تجارت فرامرزی	

جایگاه تجارت فرامرزی ایران در مقایسه با مناطق اقتصادی – ۲۰۱۸ DB

کشورهای پیشرو	OECD با درآمد بالا	خاورمیانه و شمال افریقا	ایران		
۰ (۱۷ اقتصاد)	۱۲.۷	۶۲.۶	۱۰۱	زمان انطباق مرزی (ساعت)	صادرات
۱.۰ (۲۵ اقتصاد)	۲.۴	۷۴.۳	۱۲۰	زمان انطباق اسنادی (ساعت)	
۰.۰ (۱۹ اقتصاد)	۱۴۹.۹	۴۶۴.۴	۵۶۵	هزینه انطباق مرزی (دلار)	
۰.۰ (۱۹ اقتصاد)	۳۵.۴	۲۴۳.۶	۱۲۵	هزینه انطباق اسنادی (دلار)	
۰.۰ (۲۱ اقتصاد)	۸.۷	۱۱۲.۳	۱۴۱	زمان انطباق مرزی (ساعت)	واردات
۱.۰ (۳۰ اقتصاد)	۳.۵	۹۴.۵	۱۹۲	زمان انطباق اسنادی (ساعت)	
۰.۰ (۲۷ اقتصاد)	۱۱۱.۶	۵۴۰.۷	۶۶۰	هزینه انطباق مرزی (دلار)	
۰.۰ (۳۰ اقتصاد)	۲۵.۶	۲۶۶.۲	۱۹۷	هزینه انطباق اسنادی (دلار)	

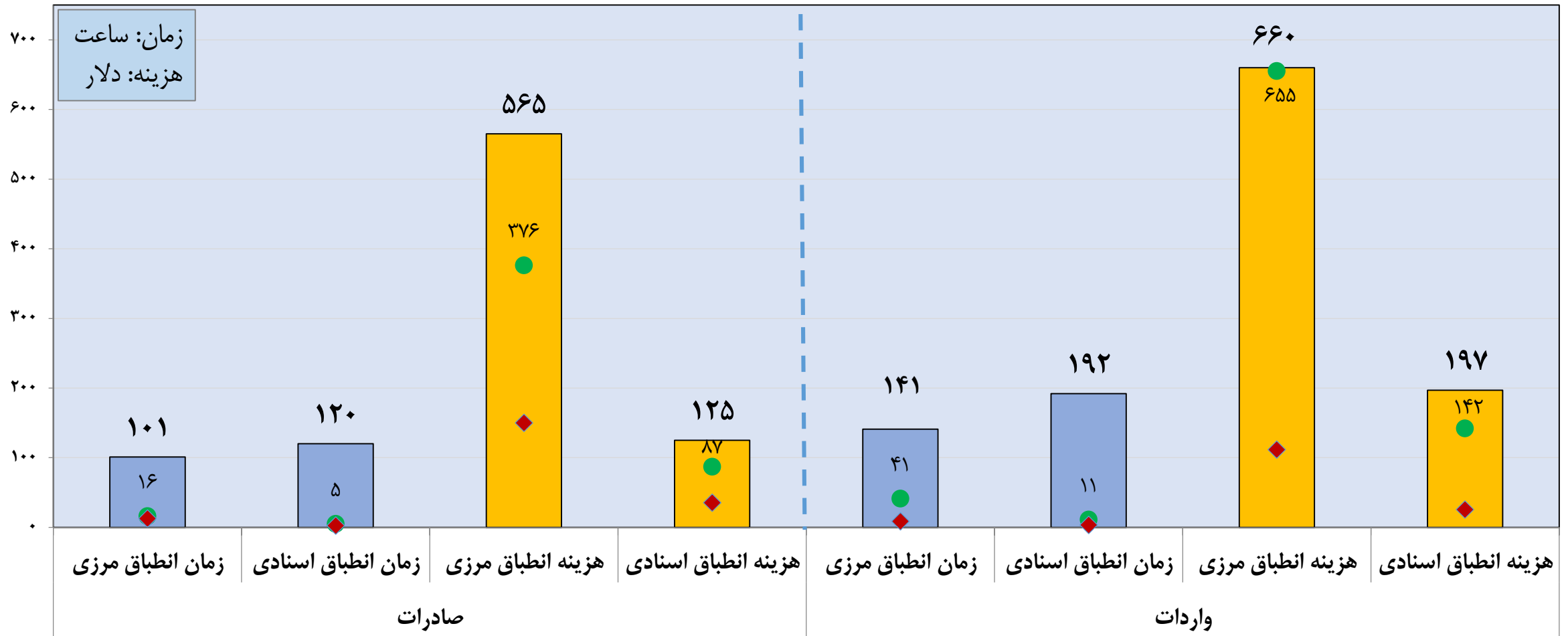
جایگاه فعلی ایران – مقایسه با کشور پیشرو و ضعیف ترین کشور

ایران کشور پیشرو ضعیف ترین کشور

جایگاه فعلی ایران – مقایسه با ترکیه و اقتصادهای با درآمد بالای OECD

اقتصادهای با درآمد بالای OECD   ترکیه   ایران

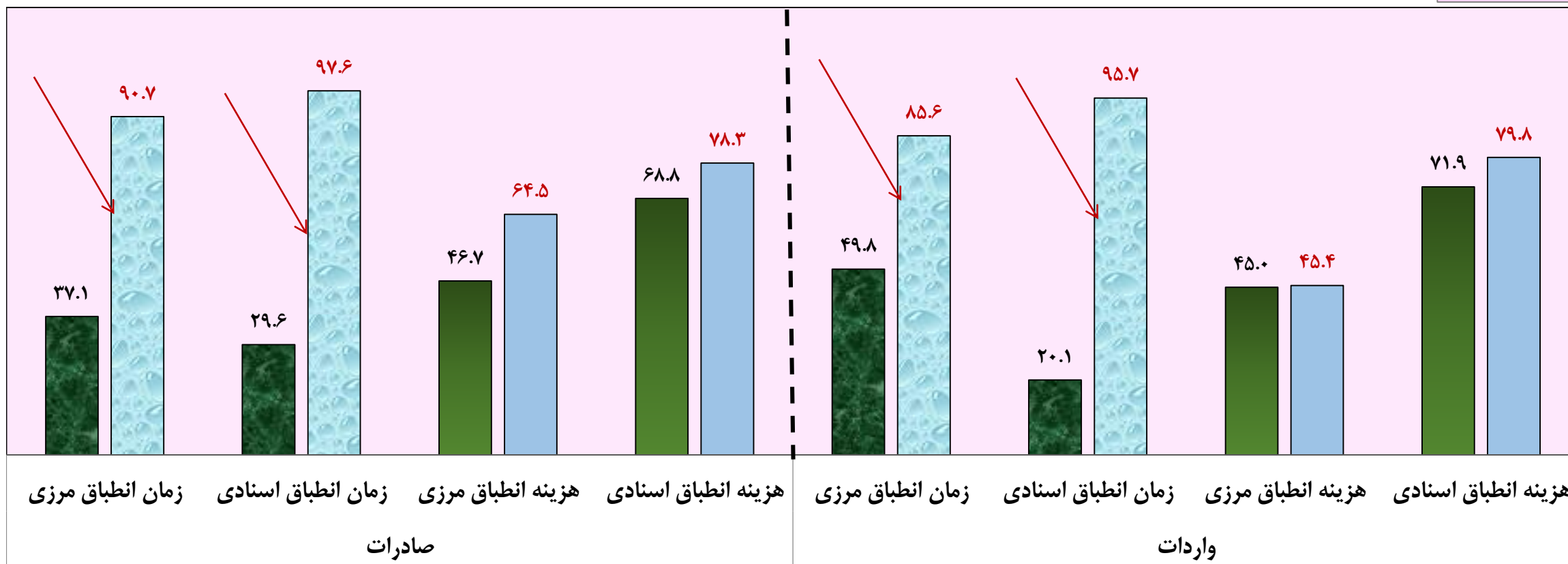
جایگاه فعلی ایران – مقایسه با ترکیه

DTF – امتیاز فاصله تا شاخص پیشرو

ایران

ترکیه

زمان: ساعت
هزینه: دلار

اقدامات ایران برای تسهیل تجارت فرامرزی

بر اساس گزارش های بانک جهانی از سال ۲۰۱۰ تاکنون، مهم ترین اقدامات صورت گرفته برای بهبود رتبه ایران در شاخص تجارت فرامرزی عبارتند از:

DB2010: ایران با نصب و راه اندازی اسکندر در بندر شهید رجایی و سازماندهی مجدد دفاتر ترخیص گمرکی جدا برای کالاهای خاص (مواد پتروشیمی و شیمیایی)، به زمان تجارت سرعت بخشید.
در گزارش های کسب و کار سال های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۶ بانک جهانی نیز اصلاحاتی از سوی DB برای ایران ثبت نشده است.

DB2017: ایران با بهبود و توسعه خدمات پنجره واحد ملی، به تسهیل روند صادرات و واردات پرداخت.

جایگاه کشورهای مندرج در سند چشم انداز ۱۴۰۴

کمترین و بیشترین زمان، هزینه و تعداد اسناد در میان کشورهای رقیب در سند چشم انداز ۱۴۰۴ به لحاظ مولفه‌های نماگر تجارت فرامرزی

شرح	زمان انطباق مرزی (ساعت)				هزینه انطباق مرزی (دلار)				هزینه انطباق اسنادی (دلار)											
	کمترین		بیشترین		رتبه ایران	کمترین		بیشترین		رتبه ایران	کمترین		بیشترین							
صادرات	کرانه باختری و غزه	۶	قزاقستان	۱۳۳	۲۱	ارمنستان	۲	عراق	۵۰۴	۱۹	بحرین	۴۷	عراق	۱۱۱۸	۱۹	اردن	۱۶	عراق	۱۸۰۰	۱۰
واردات	قزاقستان	۲	مصر	۲۴۰	۱۹	ارمنستان	۲	افغانستان	۳۲۴	۲۱	قزاقستان	۰	پاکستان	۹۳۶.۶	۱۷	قزاقستان	۰	مصر	۱۰۰۰	۱۰

وضعیت کشورهای پیشرو

کشور	رتبه	صادرات					واردات			
		اسناد (تعداد)	زمان		هزینه	اسناد (تعداد)	زمان		هزینه	
			انطباق مرزی (ساعت)	انطباق اسنادی (ساعت)			انطباق مرزی (ساعت)	انطباق اسنادی (ساعت)		
اتریش	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
بلژیک	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
کرواسی	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
جمهوری چک	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
دانمارک	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
فرانسه	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
مجارستان	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
ایتالیا	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
لوکزامبورگ	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
هلند	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
لهستان	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
پرتغال	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
رومانی	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
جمهوری اسلواکی	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
اسلوونی	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰
اسپانیا	۱	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۱	۰	۰

اقدامات سایر کشورها برای تسهیل تجارت فرامرزی

اقتصاد	نماگر تجارت فرامرزی DTF ۲۰۱۸	نماگر تجارت فرامرزی DTF ۲۰۱۷	رتبه در نماگر تجارت فرامرزی ۲۰۱۸
آنگولا	۲۵.۲۸	۱۷.۲۲	۱۸۰
بولیوی	۷۱.۵۹	۶۸.۴۱	۸۹
برزیل	۵۹.۷۸	۵۵.۵۷	۱۳۹
کیپ ورد	۶۷.۴۱	۶۴.۳۸	۱۰۷
السالوادور	۸۹.۲۹	۸۸.۴۹	۴۳
کنیا	۶۷.۶۳	۶۶.۳۸	۱۰۶
مالزی	۸۲.۷۵	۸۲.۳۸	۶۱
موریتئوس	۷۹.۹	۷۸.۶۷	۷۰
قطر	۷۱.۵۱	۷۰.۴۹	۹۰
فدراسیو روسیه	۶۹.۲	۶۷.۷۱	۱۰۰
سنگاپور	۸۹.۵۷	۸۹.۳	۴۲
زامبیا	۵۶.۸۸	۴۶.۹۹	۱۵۰

اقدامات سایر کشورها برای تسهیل تجارت فرامرزی

برخی اقدامات کشورهایی که در گزارش ۲۰۱۰ امتیاز DTF آنها پایین تر از ایران بوده اما در سال ۲۰۱۸ سطح DTF آنها بالاتر از ایران قرار گرفته است

- الکترونیکی کردن سیستم های گمرکی و سیستم انتقال اطلاعات: آذربایجان، اوگاندا، فدراسیون روسیه، تاجیکستان، بوتسوانا، مالی، لائوس، نیجر، زامبیا، مالاوی، نپال، اوگاندا
- عضویت در اتحادیه اقتصادی اوراسیا: قرقیزستان
- اجرای سیستم بازرسی مبتنی بر ریسک: بلاروس، مالاوی، قزاقستان
- حذف برخی اسناد: قرقیزستان، روندا، بورکینافاسو، قزاقستان
- ساده سازی روند بازرسی گمرکی: قرقیزستان، آذربایجان، رواندا، اوکراین، نیجر، بروندي
- ایجاد پنجره واحد: ساحل عاج، بورکینافاسو، رواندا، اوگاندا
- بهبود ارتباطات حمل و نقلی: مالاوی، جمهوری آفریقای مرکزی، قزاقستان
- گشایش بندر جدید: روسیه

اقدامات سایر کشورها برای تسهیل تجارت فرامرزی

مهم‌ترین اصلاحات مربوط به نماگر تجارت فرامرزی طی بازه زمانی ژوئن ۲۰۱۵ تا ژوئن ۲۰۱۶-DB۲۰۱۷

موضوع	نوع فعالیت	اقتصادها	برخی از اقدامات مهم
تسهیل تجارت فرامرزی	ارائه و پردازش الکترونیکی اسناد برای صادرات	افغانستان؛ آذربایجان؛ گرجستان؛ هائیتی؛ هند؛ اندونزی؛ جمهوری اسلامی ایران؛ جامائیکا؛ اردن؛ کوزوو؛ کویت؛ ماداگاسکار؛ موریتانی؛ نپال؛ عمان؛ پاکستان؛ پاراگوئه؛ سنت لوسیا؛ رقتن؛ اوگاندا؛ ویتنام	گرجستان با بهبود سیستم پردازش اسناد، زمان برای پردازش اسناد را از ۴۸ ساعت به دو ساعت کاهش داده است. جامائیکا و نپال زمان انطباق اسناد برای صادرات را کاهش دادند. کوزوو با ایجاد سیستم پرداخت الکترونیکی و ارائه الکترونیکی اظهارنامه‌های صادراتی، زمان انطباق اسناد را کاهش داده است. عمان و پاراگوئه پنجره واحد آنلاین جدیدی را معرفی کردند که منجر به کاهش زمان انطباق مرزی صادرات شد.
	ارائه و پردازش الکترونیکی اسناد برای واردات	افغانستان؛ آرژانتین؛ آذربایجان؛ برزیل؛ گرجستان؛ غنا؛ گرانادا؛ هائیتی؛ هند؛ اندونزی؛ جمهوری اسلامی ایران؛ اردن؛ کوزوو؛ کویت؛ ماداگاسکار؛ موریتانی؛ مراکش؛ نپال؛ نیجر؛ عمان؛ پاکستان؛ رواندا؛ سنت لوسیا؛ رقتن؛ ویتنام	آرژانتین سیستم نظارت واردات (Import Monitoring System) جدیدی را معرفی کرد که زمان انطباق اسناد وارداتی را از ۳۳۶ ساعت به ۱۹۲ ساعت کاهش داد. غنا ، نیجر و رواندا بازرسی پیش از ورود واردات را حذف کردند که منجر به کاهش زمان انطباق اسناد وارداتی شد.
	ورود به یک اتحادیه گمرکی یا امضای یک قرارداد تجاری با شرکای عمده تجاری برای صادرات یا واردات	کوزوو؛ جمهوری قرقیزستان	جمهوری قرقیزستان با عضویت در اتحادیه اقتصادی اوراسیا، زمان صادرات را به ۱۰ ساعت و هزینه صادرات را به ۸۵ دلار کاهش داد. آلبانی و کوزوو کریدور حمل و نقلی مشترکی را راه‌اندازی کردند که زمان انطباق صادرات را به ۱۵ ساعت کاهش داد.
	تقویت زیرساخت‌های حمل و نقل و بنادر برای صادرات	اردن	بهبود زیرساخت‌ها در اردن زمان انطباق اسنادی برای صادرات را به ۲٫۱ ساعت کاهش داد.
	تقویت زیرساخت‌های حمل و نقل و بنادر برای واردات	بحرین؛ هائیتی؛ اردن	بحرین ، هائیتی و اردن زیرساخت‌های خود را بهبود داده و به تسهیل فرایندها پرداختند و این امر به کاهش انطباق مرزی برای صادرات انجامید.
	کاهش موانع اسنادی برای صادرات یا واردات	آنتیگوا و باربودا؛ قزاقستان	آنتیگوا و باربودا گواهی تمکین مالیاتی برای ترخیص گمرکی واردات را حذف کرد که این امر زمان و هزینه ارائه اسناد برای واردات را کاهش داد. قزاقستان دو سند موردنیاز برای ترخیص گمرکی را حذف کرد که این امر کاهش زمان انطباق اسناد برای صادرات را در پی داشت.

اقدامات سایر کشورها برای تسهیل تجارت فرامرزی

مهم‌ترین اصلاحات مربوط به نماگر تجارت فرامرزی طی بازه زمانی ژوئن ۲۰۱۶ تا ژوئن ۲۰۱۷-۲۰۱۸ DB

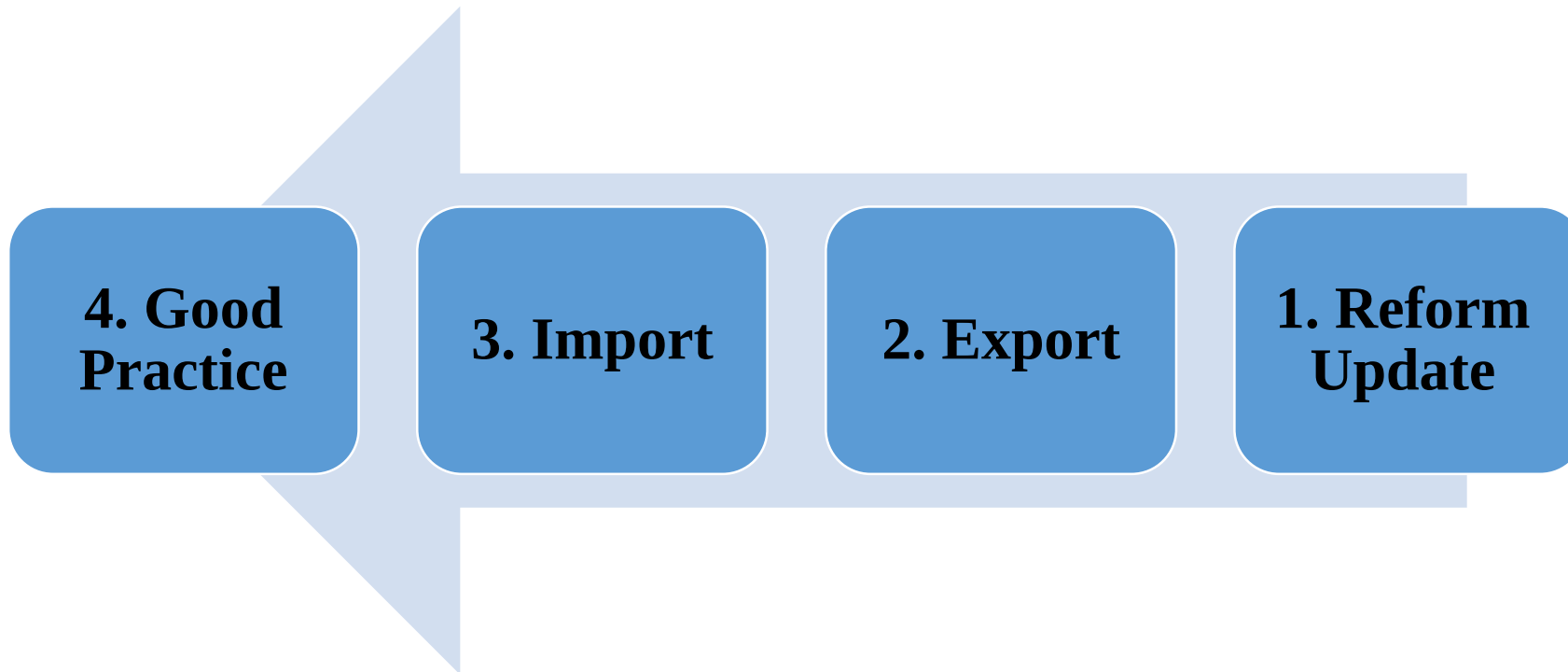
موضوع	نوع فعالیت	اقتصادها	برخی از اقدامات مهم
تسهیل تجارت فرامرزی	معرفی یا بهبود ارائه و پردازش الکترونیکی اسناد برای صادرات	بولیوی؛ بوتسوانا؛ برزیل؛ برونئی دارالسلام؛ کابو ورد؛ کامرون؛ مالاوی؛ موریس؛ عمان؛ پاکستان؛ سیرالئون؛ سری لانکا؛ سنت کیتس و نویس؛ سوازیلند؛ تایوان، چین؛ اوگاندا؛ ویتنام؛ زامبیا	بولیوی سیستم گمرکی اتوماتیک (SUMA ^{۲۳}) خود را ارتقا داد و زمان انطباق اسنادی برای صادرات را کاهش داد. زامبیا با اجازه پرداخت الکترونیکی، سیستم مدیریت گمرکی خود را در سراسر کشور گسترش داد.
	معرفی یا بهبود ارائه و پردازش الکترونیکی اسناد برای واردات	بولیوی؛ برزیل؛ برونئی دارالسلام؛ کیپ ورد؛ کامرون؛ اندونزی؛ جامائیکا؛ کنیا؛ مالاوی؛ موریس؛ عمان؛ پاکستان؛ سری لانکا؛ سوازیلند؛ ویتنام؛ زامبیا	با توجه به پیشرفت‌های انجام شده در سیستم‌های گمرکی الکترونیکی مربوط به کیپ ورد (دماغه سبز) و کنیا هر دو زمان انطباق اسنادی واردات خود را به ۲۴ ساعت کاهش دادند. برزیل با ارتقاء سیستم الکترونیکی، تجارت فرامرزی خود را سرعت بخشید و بوسیله ادغام تعرفه‌های گمرکی، سازمان‌های اجرایی و مالیاتی زمان انطباق اسنادی واردات خود را به ۷۲ ساعت رسانید.
	بهبود حمل و نقل و تقویت زیرساخت‌های بنادر برای صادرات	آنگولا؛ هند؛ مالزی؛ موریتانی؛ موریس؛ موزامبیک؛ پاکستان؛ قطر؛ فدراسیون روسیه؛ سنگاپور؛ اوگاندا	آنگولا بندر لوواندا را بازسازی کرد که براساس آن فرآیندهای رسیدگی بهبود و زمان انطباق مرزی کاهش یافت. فدراسیون روسیه یک بندر عمیق آبی را در ساحل خلیج فنلاند باز کرد که باعث افزایش رقابت و کاهش هزینه انطباق مرزی در بندر سنت پترزبورگ شد.
	بهبود حمل و نقل و تقویت زیرساخت‌های بنادر برای واردات	آنگولا؛ هند؛ مالزی؛ موریتانی؛ موریس؛ پاکستان؛ قطر؛ فدراسیون روسیه؛ سنگاپور	قطر با گشودن بندر حمد اقدام به تسهیل تجارت فرامرزی خود نمود. توسعه بنادر موجود در سنگاپور و مالزی فرآیند رسیدگی به پایانه‌ها را بهبود بخشید.
	تسهیل رویه‌های گمرکی برای واردات و صادرات	بوتسوانا؛ برونئی دارالسلام؛ السالوادور؛ اتیوپی؛ هند؛ موریتانی؛ موریس؛ سائوتومه و پرنسیپ؛ عربستان سعودی؛ سیرالئون؛ ویتنام	السالوادور تعداد ماموران گمرکی خود را برای ترخیص و بازرسی افزایش داد که این امر موجب کاهش زمان انطباق مرزی شد. موریتانیوس تعداد بازرسی‌های اتفاقی را کاهش داد که منجر به کاهش زمان انطباق مرزی صادرات و واردات به ۱۰ ساعت شد.

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

Doing Business 2018-2019

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

Export

انطباق مرزی

فرآیندهای مربوط به گمرک

انطباق مرزی

رویه های غیر گمرکی

انطباق مرزی

فرآیندهای مربوط به بندر و انتقال مرزی

انطباق مرزی

رویه های مورد نیاز برای کلیه سازمان های دولتی:
انطباق مرزی

انطباق اسنادی

فرآیندهای مربوط به آماده سازی مدارک

حمل و نقل داخلی

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

فرآیندهای مربوط به گمرک

Export

استخدام یک کارگزار
بازرسی پیش از حمل(در صورت نیاز)
فرآیند اظهار صادرات
تکمیل مدارک / کنترل توسط گمرک(در صورت نیاز)
اسکن /توزین توسط گمرک
تکمیل بازرسی فیزیکی توسط گمرک(در صورت نیاز)
پرداخت هزینه های اداری گمرک(در صورت نیاز)

۲۰۱۷/۲۰۱۶	۲۰۱۶/۲۰۱۵	
۲۲.۱۵	۲۲.۱۵	زمان(ساعت)
۱۵۳.۸۵	۱۵۳.۸۵	هزینه(دلار)

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

رویه های غیر گمرکی

Export

صدور مجوز صادرات (در صورت نیاز)
صدور گواهی فنی (در صورت نیاز)
صدور گواهی سلامت/بهداشتی (در صورت نیاز)
صدور سند ارزی
صدور گواهی مبدا برای تجارت با چین (در صورت نیاز)

۲۰۱۷/۲۰۱۶	۲۰۱۶/۲۰۱۵	
۲۰.۳۱	۲۰.۳۱	زمان (ساعت)
۲۰۰۰	۲۰۰۰	هزینه (دلار)

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

Export

فرآیندهای مربوط به بندر و انتقال مرزی

زمان قرار گیری کشتی در بندر
صف ورود کامیون به بندر (در صورت وجود)
پرداخت هزینه انتقال ترمینال / مرزی (در صورت وجود)
انتقال کالا به بندر/مرز (در صورت نیاز)
ماندگاری کشتی در بندر/مرز (در صورت نیاز)
بازرسی امنیتی توسط مسئولان بندری (در صورت نیاز)
بارگیری کشتی در بندر/مرز (در صورت نیاز)

۲۰۱۷/۲۰۱۶	۲۰۱۶/۲۰۱۵	
۱۰۱.۰	۱۰۱.۰	زمان (ساعت)
۲۱۱.۵۴	۲۱۱.۵۴	هزینه (دلار)

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

انطباق مرزی رویه های مورد نیاز برای کلیه سازمان های دولتی

Export

۲۰۱۷/۲۰۱۶	۲۰۱۶/۲۰۱۵	
۱۰۱.۰	۱۰۱.۰	زمان (ساعت)
۵۶۵.۳۸	۵۶۵.۳۸	هزینه (دلار)

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

فرآیندهای مربوط به آماده سازی مدارک

Export

۲۰۱۷/۲۰۱۶	۲۰۱۶/۲۰۱۵	
۱۲۰.۰	۱۵۲.۰۰	زمان (ساعت)
۱۲۵.۰	۱۴۳.۳۳	هزینه (دلار)

عدل بندی
فاکتور
گواهی بیمه
اظهار گمرکی صادرات
گواهی مبدا
قبض انبار
گواهی بازرسی
بارنامه
گواهی SOLAS

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

حمل و نقل داخلی

Export

۲۰۱۶/۲۰۱۷	۲۰۱۵/۲۰۱۶	
۴۱.۵۴	۴۱.۵۴	زمان (ساعت)
۷۰۰	۷۰۰	هزینه (دلار)

❖ متوسط هزینه و زمان حمل کالا از انبار در تهران به بندرعباس (۱۲۹۵ کیلومتر)

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

Import

انطباق مرزی

فرآیندهای مربوط به گمرک

انطباق مرزی

رویه های غیر گمرکی

انطباق مرزی

فرآیندهای مربوط به بندر و انتقال مرزی

انطباق مرزی

رویه های مورد نیاز برای کلیه سازمان های دولتی:
انطباق مرزی

انطباق اسنادی

فرآیندهای مربوط به آماده سازی مدارک

حمل و نقل داخلی

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

فرآیندهای مربوط به گمرک

Import

استخدام یک کارگزار
بازرسی پیش از حمل (در صورت نیاز)
فرآیند اظهار گمرکی
فرآیند کنترل مدارک توسط گمرک
تکمیل مدارک / کنترل توسط گمرک (در صورت نیاز)
اسکن / توزین توسط گمرک
تکمیل بازرسی فیزیکی توسط گمرک (در صورت نیاز)

۲۰۱۷/۲۰۱۶	۲۰۱۶/۲۰۱۵	
۲۵.۸۵	۲۵.۸۵	زمان (ساعت)
۱۶۹.۲۳	۱۶۹.۲۳	هزینه (دلار)

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

رویه های غیر گمرکی

Import

صدور مجوز واردات (در صورت نیاز)
صدور گواهی بازرسی فنی (در صورت نیاز)
صدور گواهی استاندارد (در صورت نیاز)
بازرسی پیش از حمل (در صورت نیاز)
صدور تأییدیه ارزی (در صورت نیاز)
صدور گواهی مبدا برای تجارت با کره (در صورت نیاز)

۲۰۱۷/۲۰۱۶	۲۰۱۶/۲۰۱۵	
۷۲	۲۴	زمان (ساعت)
۲۶۵.۳۸	۲۶۵.۳۸	هزینه (دلار)

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

Import

فرآیندهای مربوط به بندر و انتقال مرزی

زمان انتظار در خارج از بندریا مرز قبل از ورود
پرداخت هزینه مرزی/ترمینال(در صورت لزوم)
تخلیه کشتی در بندر(در صورت لزوم)
انتقال کالا به بندر/مرز(در صورت نیاز)
ذخیره کردن بار در انبار بندر/مرز(در صورت نیاز)
بازرسی امنیتی توسط مسئولان بندری(در صورت نیاز)
صف کامیون ها برای خروج از بندر/مرز(در صورت وجود)

۲۰۱۷/۲۰۱۶	۲۰۱۶/۲۰۱۵	
۱۴۱.۰۰	۱۴۱.۰۰	زمان(ساعت)
۲۲۵.۷۷	۲۲۵.۷۷	هزینه(دلار)

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

رویه های مورد نیاز برای کلیه سازمان های دولتی: انطباق مرزی

Import

۲۰۱۷/۲۰۱۶	۲۰۱۶/۲۰۱۵	
۱۴۱.۰۰	۱۴۱.۰۰	زمان(ساعت)
۶۶۰.۳۸	۶۶۰.۳۸	هزینه(دلار)

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

رویه های مرتبط با آماده سازی اسناد

Import

۲۰۱۷/۲۰۱۶	۲۰۱۶/۲۰۱۵	
۱۹۲	۲۷۰.۰۰۰	زمان (ساعت)
۱۹۶.۶۷	۱۹۶.۶۷	هزینه (دلار)

بارنامه
فاکتور تجاری
لیست بسته بندی
گواهی مبدا
گواهی فنی استاندارد
مجوز واردات
گزارش بازرسی
گواهی بیمه
اظهارنامه
قبض انبار
ترخیصیه
گواهی SOLAS

اجزای پرسشنامه تجارت فرامرزی

حمل و نقل داخلی

Import

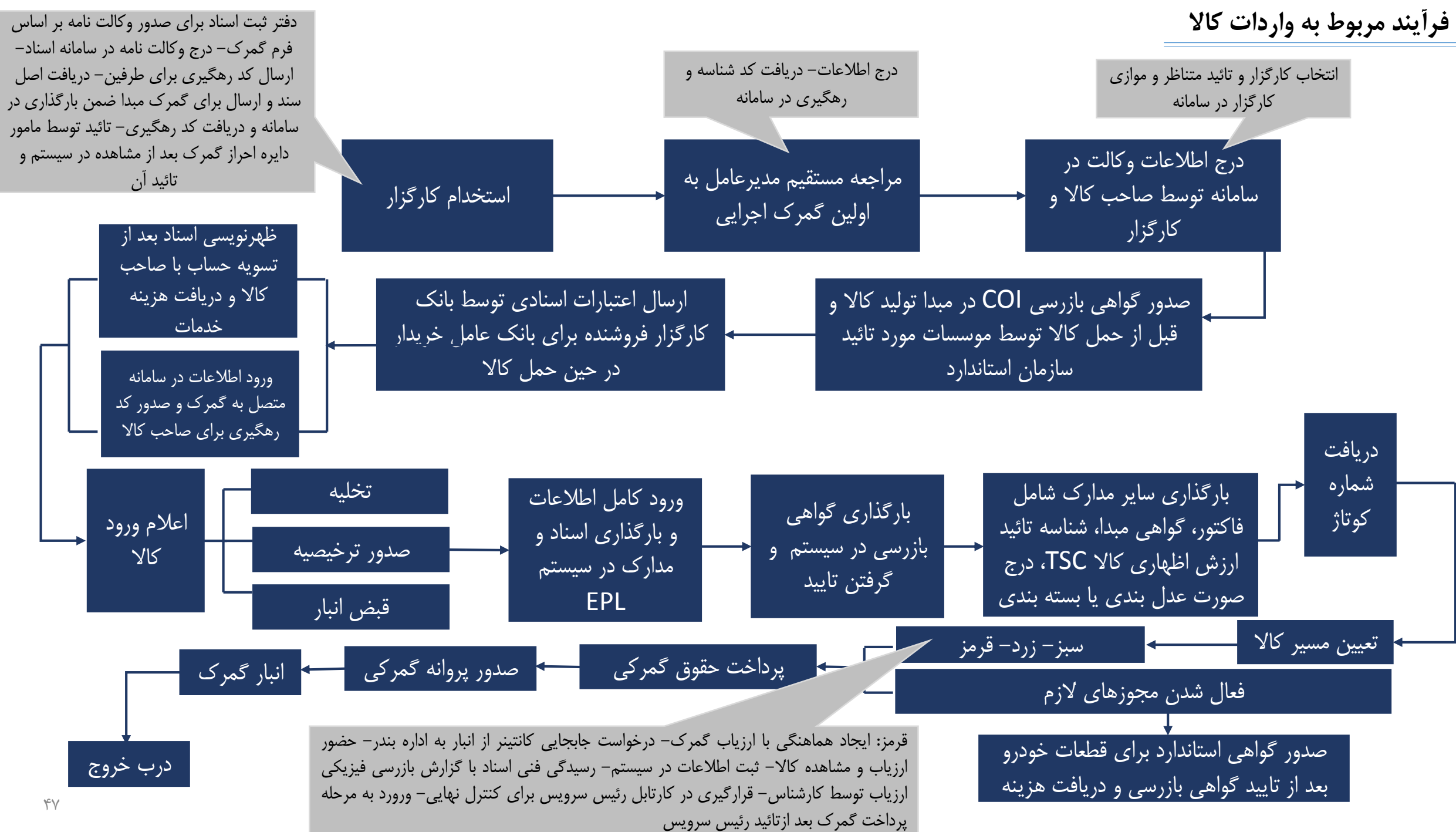
۲۰۱۷/۲۰۱۶	۲۰۱۶/۲۰۱۵	
۵۲.۶۲	۵۲.۶۲	زمان (ساعت)
۸۰۰	۸۰۰	هزینه (دلار)

❖ متوسط هزینه و زمان حمل کالا از بندرعباس به انبار در تهران (۱۲۹۵ کیلومتر)

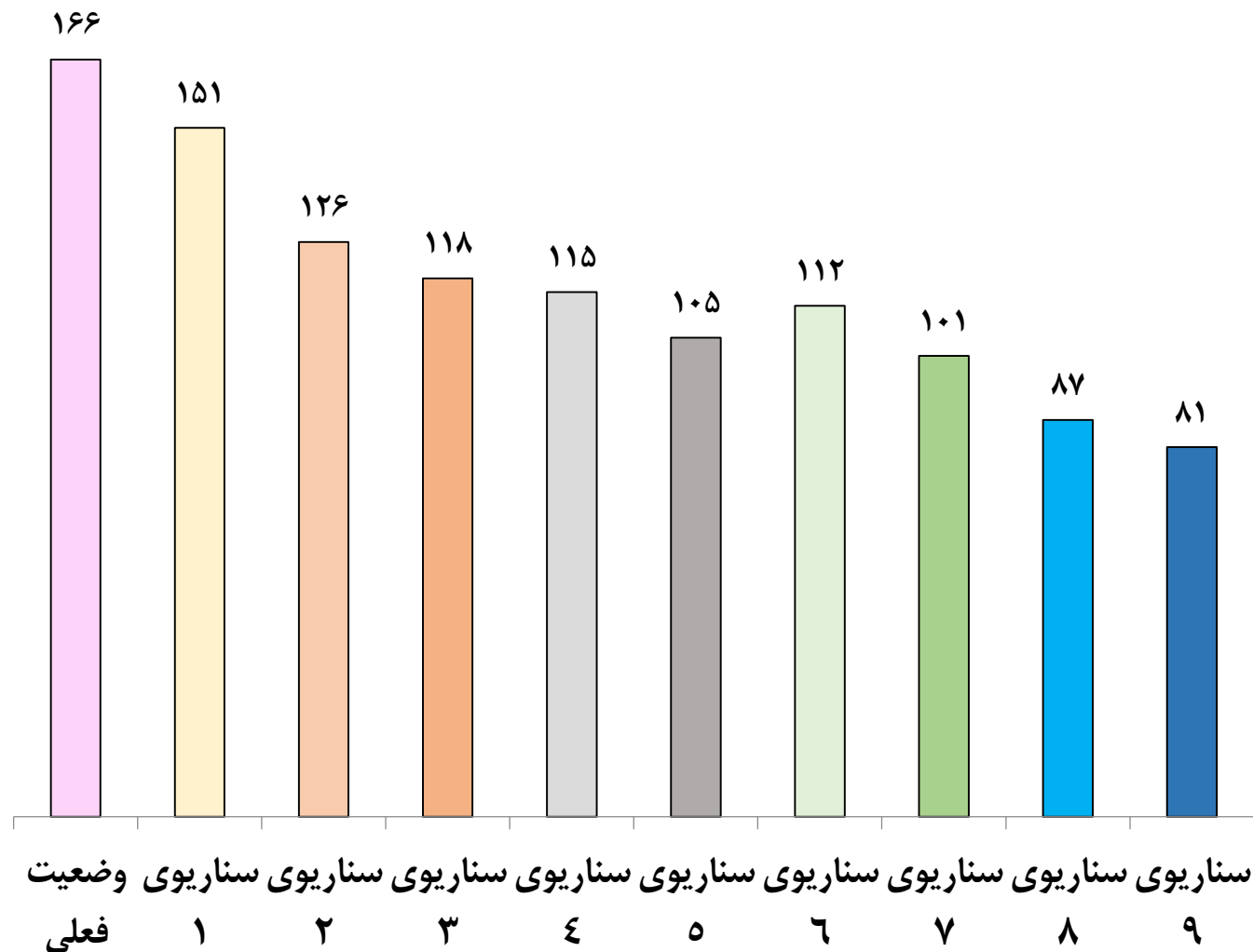
اقدامات گمرک و سایر دستگاه ها

- ایجاد سامانه پنجره واحد EPL
- ثبت منشاء ارز با همکاری بانک مرکزی
- دریافت الکترونیک اسناد منشا (مانیفست بارنامه، گواهی بازرسی و گواهی مبدا از کشورهای چین و کره)
- الکترونیکی کردن فاکتور کالا و قبض انبار
- عدل بندی الکترونیک
- کنترل هوشمند محموله های وارداتی از طریق اطلاعات ثبت سفارش و بارنامه الکترونیکی
- هوشمند سازی تطبیق اطلاعات اظهار کالا با ثبت سفارش
- الکترونیکی شدن بارنامه ها و ادغام فرآیندهای سالن و درب خروج از نیمه تیر ماه ۱۳۹۶
- طراحی زیر سامانه مدیریت ریسک
- صدور اجازه بارگیری با استفاده از سامانه مدیریت محوطه (مدیریت لجستیک)
- افزایش دستگاه های X-Ray به ۱۲ دستگاه
- امکان بیمه نامه تجمیعی از اول مرداد ۱۳۹۶
- ارسال مستقیم محموله های صادراتی به گمرک مرز خروج از ۱۷ تیر ۱۳۹۶

فرآیند مربوط به واردات کالا

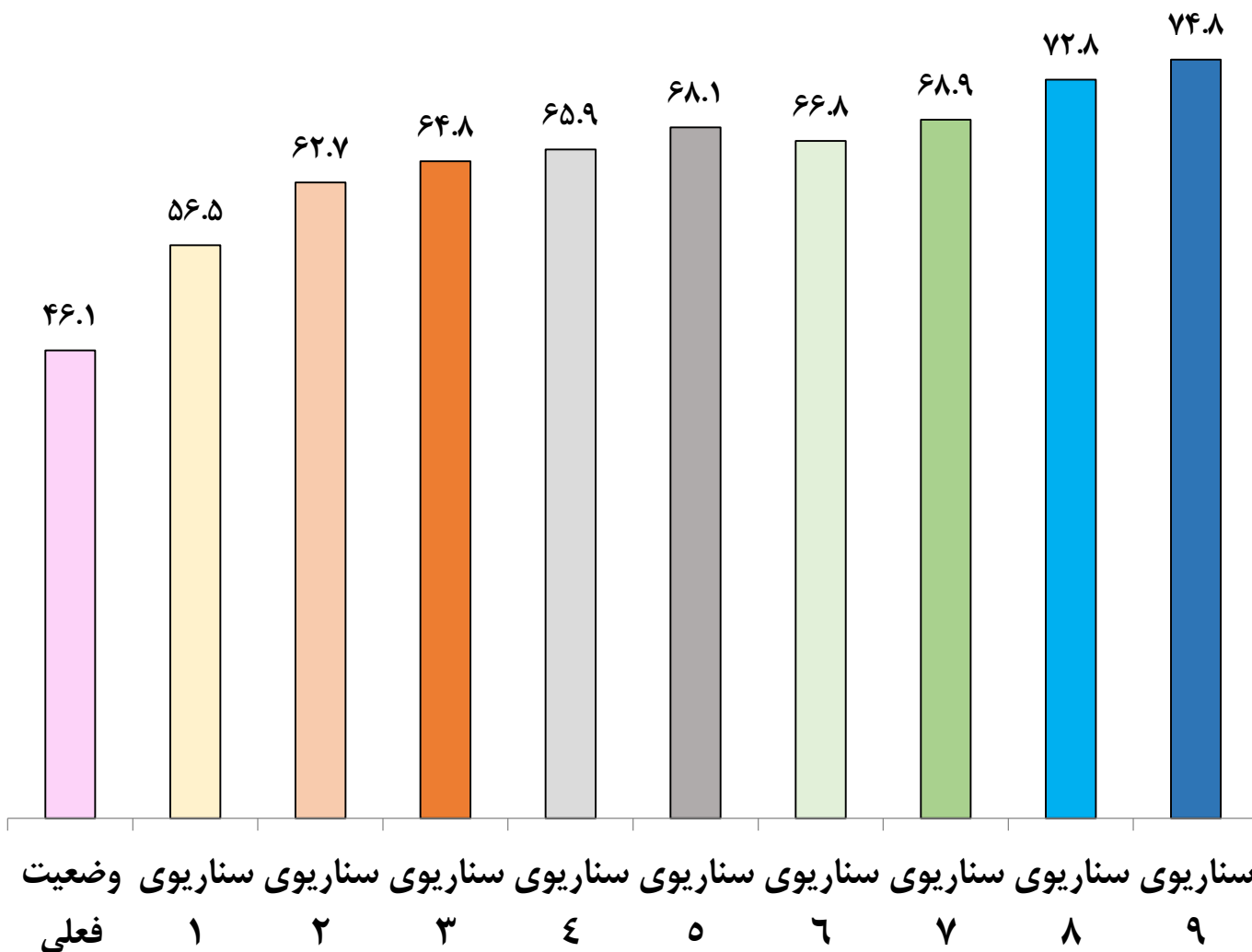
سناریوهای پیشنهادی برای بهبود امتیاز و رتبه ایران

سناریوی ۱- کاهش ۵۰ درصدی هزینه انطباق اسنادی و انطباق مرزی بدون کاهش زمان
سناریوی ۲- کاهش ۵۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی بدون کاهش هزینه ها
سناریوی ۳- کاهش ۵۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی با کاهش ۱۰ درصدی هزینه ها
سناریوی ۴- کاهش ۶۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی بدون کاهش هزینه ها
سناریوی ۵- کاهش ۶۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی با کاهش ۱۰ درصدی هزینه ها
سناریوی ۶- کاهش ۷۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی بدون کاهش هزینه ها
سناریوی ۷- کاهش ۷۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی با کاهش ۱۰ درصدی هزینه ها
سناریوی ۸- کاهش ۸۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی بدون کاهش هزینه ها
سناریوی ۹- کاهش ۸۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی با کاهش ۱۰ درصدی هزینه ها

سناریوهای پیشنهادی برای بهبود امتیاز و رتبه ایران

سناریوی ۱ - کاهش ۵۰ درصدی هزینه انطباق اسنادی و انطباق مرزی بدون کاهش زمان
سناریوی ۲ - کاهش ۵۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی بدون کاهش هزینه ها
سناریوی ۳ - کاهش ۵۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی با کاهش ۱۰ درصدی هزینه ها
سناریوی ۴ - کاهش ۶۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی بدون کاهش هزینه ها
سناریوی ۵ - کاهش ۶۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی با کاهش ۱۰ درصدی هزینه ها
سناریوی ۶ - کاهش ۷۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی بدون کاهش هزینه ها
سناریوی ۷ - کاهش ۷۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی با کاهش ۱۰ درصدی هزینه ها
سناریوی ۸ - کاهش ۸۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی بدون کاهش هزینه ها
سناریوی ۹ - کاهش ۸۰ درصدی زمان انطباق اسنادی و انطباق مرزی با کاهش ۱۰ درصدی هزینه ها

پیشنهادهای اصلاحی – اصلاح قوانین و مقررات

□ تأیید گواهی های بازرسی فنی بین المللی برای کالاهای وارداتی و حذف الزام صدور مجدد گواهی انطباق کالای وارداتی/صادراتی توسط سازمان استاندارد و حذف/اصلاح کارمزد استاندارد بر اساس دریافت کارمزد متناسب با خدمات ارائه شده نه بر اساس ارزش کالای وارداتی

- حذف ماده ۷ و تبصره آیین نامه اجرایی قانون ارتقاء کیفی تولید خودرو و سایر تولیدات صنعتی داخلی در مورد الزام دریافت گواهی استاندارد و یا اصلاح آن از طریق محدود نمودن به دریافت گواهی بازرسی فنی بین المللی
- حذف الزام ذیل در ابلاغیه های سازمان استاندارد: ورود و صدور کالاهای مشمول اجرای مقررات استاندارد اجباری به کشور موکول به اخذ گواهینامه ارزیابی انطباق (Certificate of Conformity) از سازمان ملی استاندارد ایران می گردد و حذف آن در سایر مقررات و دستورالعمل های مشابه گمرک و سازمان توسعه تجارت از جمله ماده ۶ آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات
- پیگیری برای ابلاغ و اجرای رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری/ حذف کارمزد هشت در هزار ارزش کالای وارداتی سازمان استاندارد
- لزوم اصلاح ماده ۴۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور به منظور جلوگیری از سوء برداشت و افزایش موانع تجارت از طریق افزودن عبارت: "برقراری موانع فنی برای واردات در قالب اخذ مجوز یا گواهی ممنوع است و دستگاه های مسئول کنترل کیفی می باید مراجع بین المللی معتبر صادرکننده گواهی های مربوط را به گمرک اعلام نمایند تا نظارت بر موانع فنی صرفاً در قالب مذکور انجام پذیرفته و نیازی به صدور مجوز، گواهی یا تأییدیه توسط سازمان استاندارد یا سایر مراجع ذیربط نباشد."

- قانون ارتقاء کیفی تولید خودرو و سایر تولیدات صنعتی داخلی مصوب خرداد ۱۳۸۹
- قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و اصلاحیه های بعدی آن مصوب ۱۳۷۱
- آیین نامه اجرایی قانون ارتقاء کیفی خودرو و سایر تولیدات صنعتی داخلی مصوب ۱۳۹۱
- مصوبه شورای عالی استاندارد مورخ آبان ۱۳۹۱
- ماده ۴۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور

پیشنهادهای اصلاحی – اصلاح قوانین و مقررات

□ رای مورخ ۱۳۹۶/۱/۱۵ هیات عمومی دیوان عدالت اداری

رای هیات عمومی

مطابق ماده 16 قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب سال 1371، موسسه مذکور مجاز است در ازای خدماتی که انجام می دهد بر حسب طبقه بندی خدمات و به موجب تعرفه ای که رأساً تعیین و به تصویب شورای عالی استاندارد می رسد، کارمزد متناسب دریافت کند. نظر به اینکه به موجب بند 1 تصویب نامه شماره 2/12/1391-48221/237860 شورای عالی استاندارد و تبصره های 1 و 2 و 3 و 4 آن میزان کارمزد خدمات بر اساس ارزش فوب کالا تعیین شده است، بنابراین بند 1 و تبصره های یاد شده از مصوبه مورد شکایت خلاف قانون تشخیص داده می شود و به استناد بند 1 ماده 12 و ماده 88 قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال 1392 ابطال می شود./

محمدکاظم بهرامی

رئیس هیات عمومی دیوان عدالت اداری

پیشنهادهای اصلاحی – اصلاح قوانین و مقررات

□ اصلاح کارمزد ثبت سفارش

دستورالعمل های اعلامی سازمان توسعه تجارت

کارمزد ثبت سفارش به جای ۰.۰۵ درصد مبلغ (نرخ ارز * ارزش کل پروفروم) کالا در ازای خدماتی که انجام می شود بر حسب طبقه بندی خدمات و به موجب تعرفه مربوط تعیین و از صاحب یا خریدار کالا دریافت شود.

پیشنهادهای اصلاحی – اصلاح قوانین و مقررات

□ کارمزد کارگزار گمرکی

○ اعلامیه های انجمن کارگزاران گمرکی

کارمزد کارگزار گمرکی به جای ۰.۵ درصد از ارزش کالای وارداتی به همراه حقوق ورودی مربوط در ازای خدماتی که انجام می دهد بر حسب طبقه بندی خدمات و به موجب تعرفه مربوط و نه بر اساس درصدی از ارزش کالای وارداتی/صادراتی تعیین و از صاحب یا خریدار کالا دریافت شود.

پیشنهادهای اصلاحی – اصلاح قوانین و مقررات

❑ کاهش تعداد اسناد لازم برای پذیرش اظهار نامه

- تعداد ۴ مدرک لازم برای تجارت در کشورهای پیشرو شامل سند حمل بار بین المللی جاده‌ای – Waybill CMR، لیست عدل بندی Packing list، فاکتور Commercial Invoice و Intrastat (مربوط به ثبت آماری)
- کاهش مدارک به ۵ مورد شامل: فاکتور – بارنامه – عدل بندی – ترخیصیه – گواهی بازرسی و حذف سایر مدارک اضافی

- ماده ۳۹ قانون امور گمرکی به شماره ۵۷۴۴۵/۳۷۳ مورخ آذر ۱۳۹۰
- ماده ۵۸ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی مصوب اسفند ۱۳۹۱
- ماده ۶ و تبصره یک ماده ۵ آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات کشور
- ماده ۸ قانون مقررات صادرات و واردات کشور

پیشنهادهای اصلاحی – اصلاح قوانین و مقررات

□ ساده سازی فرم اظهارنامه

دستورالعمل گمرک

- استفاده از فرم های مشابه ساده سایر کشورها از جمله فرم اظهار در اتحادیه اروپا؛

goo.gl/Y4Uqzfcontent_copy

پیشنهادهای اصلاحی – اصلاح قوانین و مقررات

□ تعیین دقیق مسیرهای سه گانه واردات/صادرات

دستورالعمل های گمرک

- تعیین دقیق فهرست کالاهای مشمول مسیرهای سه گانه و پرهیز از تغییر مکرر آنها
- تعیین دقیق مصادیق و معیارهای مربوط به مسیرهای سه گانه

پیشنهادهای اصلاحی – اصلاح قوانین و مقررات

❑ ساده سازی الزام صدور وکالت نامه رسمی برای کارگزار گمرکی از طریق حذف مرحله صدور وکالت نامه در دفتر ثبت اسناد و کفایت پذیرش دایره احراز هویت گمرک

اصلاح ماده ۱۲۸

حدود اختیارات وکیل باید به تفکیک در معرفی نامه رسمی که توسط صاحب کالا موکل در فرم نمونه ارائه شده توسط گمرک ایران تنظیم می شود، مشخص گردد.

○ قانون امور گمرکی - مصوب آذر ۱۳۹۰

اصلاح تبصره ۳

تبصره ۳- در مورد اشخاص حقوقی چنانچه تنظیم و تسلیم کننده اظهارنامه غیر از صاحب کالا باشد، شخص یادشده (کارمند شخص حقوقی) باید دارای معرفی نامه (براساس متنی که گمرک ایران اعلام خواهد کرد) برای ترخیص کالا باشد و برگ معرفینامه یا تصویر آنها ضمیمه باشد و در برگ معرفینامه موضوع حدود اختیارات کارگزار تعیین شده باشد و در صورتی که ترخیص کننده کارگزار گمرکی باشد، نامبرده دارای معرفی نامه باشد.

پیشنادهای اصلاحی – اصلاح قوانین و مقررات

□ تسهیل فرآیند تهیه و ارائه گواهی بازرسی

○ مقررات ارائه گواهی بازرسی درخصوص کلیه کالاهای وارداتی بخشنامه شماره ۱۰۳۹/۶۰ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۴ بانک مرکزی

- به روز رسانی فهرست شرکتهای بازرسی مجاز پیوست های شماره ۹ و ۱۰ بخشنامه ۱۰۳۹ بانک مرکزی
- افزایش تعداد مراجع خارجی صدور گواهی بازرسی مندرج در فهرست به همه شرکتهای بازرسی معتبر جهانی

پیشنهادهای اصلاحی – اصلاح قوانین و مقررات

□ فرآیند ظهرنویسی اسناد گشایش اعتبار-شفاف سازی مدارک لازم برای مبادله / الکترونیکی نمودن فرآیند، کاهش مهلت و هزینه ظهرنویسی اسناد گشایش اعتبار

دستورالعمل ۶۰/۱۰۳۸ و ۶۰/۱۰۳۹ بانک مرکزی

- درج عناوین کلیه اسناد تجاری لازم برای معامله اسناد در بخشنامه ۱۰۳۹ بانک مرکزی
- استفاده از روشهای نوین الکترونیکی برای دریافت و ظهرنویسی اسناد و در نتیجه کاهش زمان انجام
- کارمزد ظهرنویسی به جای ۰.۵ در هزار ارزش کالای وارداتی در ازای خدماتی که انجام می شود بر حسب طبقه بندی خدمات و به موجب تعرفه مربوط تعیین و از صاحب یا خریدار کالا دریافت شود

پیشنادهای اصلاحی – اصلاح قوانین و مقررات

□ **تعمیم روشهای تسهیل تجارت به کل واردات و صادرات کالایی کشور و حذف فرآیندهای زائد**

بندهای الف، ب، ت و ج ماده ۳۸ قانون رفع موانع تولید رقابتی و ارتقاء نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴ و آیین نامه اجرایی بند ت همین ماده مصوب ۱۳۹۴

✓ **بند الف – فرآیند ثبت سفارش حذف شود.**

✓ **بند ب – موضوع به کلیه واردکنندگان (اعم از تولیدی و غیر تولیدی) تعمیم یابد.**

✓ **آیین نامه اجرایی بند ب هنوز تصویب نشده است. لازم است وضعیت اجرایی شدن این بند قانونی مشخص شود.**

✓ **بند ت – اجرایی نشدن بند ۳ در رابطه با عدم نیاز به اخذ مجوز مجدد سازمان ملی استاندارد ایران برای کالاهای دارای مجوز**

مشابه قبلی بدلیل سخت گیری های استاندارد – لازم است گزارشی از وضعیت اجرایی شدن ماده ۳۸ به ویژه بند ب تهیه و

دستگاههایی که قانون را رعایت نکرده اند مواخذه شوند.

پیشنهادهای اصلاحی – اصلاح روش ها

□ بازبینی تکمیل اطلاعات پرسشنامه

- شناسایی پاسخ دهندگان
- شناسایی داوطلبان برای تکمیل اطلاعات
- آموزش و نحوه تکمیل اطلاعات پرسشنامه
- تعیین راهنما برای مشارکت و هدایت پاسخ دهندگان در تکمیل اطلاعات پرسشنامه

پیشنهادهای اصلاحی – اصلاح روش ها

□ عضویت در اتحادیه های گمرکی منطقه ای و بین المللی

برنامه ریزی برای عضویت ایران در اتحادیه های گمرکی منطقه ای و بین المللی از جمله شامل:

✓ اتحادیه گمرکی اوراسیا شامل کشورهای ارمنستان، بلاروس، روسیه، قزاقستان و قرقیزستان

✓ انجام اقدام مشابه همکاری گمرکی استراتژیک بین اروپا و چین یا همکاری گمرکی SACU-China بین برخی کشورهای آفریقایی و چین برای ایجاد اتحادیه گمرکی ایران-چین با توجه به سهم بالای چین در تبادلات تجاری کشور

پیشنادهای اصلاحی – اصلاح روش ها

❑ کاهش زمان و هزینه های بالا برای دریافت خدمات بندری

- توسعه زیرساخت های بندری
- تقویت رقابت و حذف انحصارات در حوزه ارائه خدمات بندری
- استفاده از سرمایه گذاران خارجی در زمینه توسعه بنادر و خدمات بندری

پیشنهادهای اصلاحی – اصلاح روش ها

□ بارگذاری مدارک و اسناد در سامانه پنجره واحد

- پایش و کنترل منظم سامانه از طریق رفع اشکالات با هدف سرعت دهی به فرآیندها
- امکان ورود اطلاعات و تکمیل فرم اظهارنامه در حالت آفلاین
- حذف لزوم تماس های تلفنی و الزام دستگاههای متصل به سامانه برای پاسخ دهی سریع
- افزایش تعداد دفعات استفاده از کدهای نمایندگان کارگزاران برای سرعت بخشی به ثبت اظهارنامه ها

پیشنهادهای اصلاحی – اصلاح روش ها

□ تنقیح و اصلاح قانون امور گمرکی و آیین نامه اجرایی

- با توجه به تحولات داخلی و بین المللی صورت گرفته در حوزه تجارت، باید قانون و آیین نامه اجرایی آن متناسب با تغییرات و اصلاحات پیشنهادی بازنگری، تنقیح و اصلاح شود.
- تنظیم پیشنهادات مربوط به لایحه قانون امور گمرکی و ارسال آن به مجلس

پشنهادهای اصلاحی – اصلاح روش ها

□ آموزش و اطلاع رسانی

- توسعه و ارتقاء اطلاع رسانی در مورد تغییر رویه ها در کلیه دستگاههای مرتبط با تجارت
- همکاری با سازمان جهانی گمرک برای بهبود رویه ها
- ارتقاء تخصص و کارایی کارگزاران گمرکی
- آموزش اجزای فرم های تجارت فرامرزی و نحوه تکمیل آن با همکاری بانک جهانی
- شناسایی و تشویق انجمن کارگزاران گمرکی و سایر فعالان معتبر تجاری برای تکمیل فرم های بانک جهانی
- پایش فرآیند تجارت فرامرزی و امتیاز و رتبه ایران در شاخص مربوط و انعکاس بموقع اقدامات انجام شده

پیشنهادهای اصلاحی – اصلاح روش ها

□ اصلاح مصوبه ۲۳۱۱۰ هیات وزیران در مورد شاخص های بهبود شاخص تجارت فرامرزی

- تعیین ضمانت اجرایی انجام تکالیف مشخص شده در بندهای الف، ب و پ بند ۶ مصوبه
- اصلاح جدول مربوط به زیرشاخص های تجارت فرامرزی مطابق با شاخص های بانک جهانی و حذف تعداد اسناد و هزینه حمل و نقل داخلی
- تکلیف دستگاهها به ویژه دفتر بهبود محیط کسب و کار برای دعوت از نمایندگان بخش خصوصی برای شرکت در جلسات مربوط به تسهیل تجارت فرامرزی و بهبود این شاخص
- جلوگیری از صدور هر نوع مصوبه/آیین نامه/دستورالعمل توسط دستگاههای اجرایی اثر گذار بر این شاخص بدون کسب نظر بخش خصوصی

پیوست: مصوبه ۲۳۱۱۰/ت ۵۳۰۷۹هـ اول خرداد ۱۳۹۶ هیات وزیران

۶- به منظور ارتقای جایگاه کشور در شاخص تجارت فرامرزی و تسهیل فرایندهای تجارت خارجی:

الف- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با تشکیل کارگروهی مرکب از نمایندگان وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی، نیرو، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و حسب مورد سایر دستگاه های مرتبط، ظرف شش ماه پس از ابلاغ این تصویب نامه ضمن ارایه پیش نویس های اصلاحی و یا جایگزین در خصوص قوانین و مقررات محدودکننده حوزه تجارت فرامرزی به مراجع قانونی، الزامات کاهش اسناد مورد نیاز در تجارت فرامرزی را بررسی و راهکارهای عملیاتی موضوع را در قالب برنامه عملیاتی زمان بندی شده شامل اقدامات مورد نیاز توسط دستگاه های مرتبط با موضوع و الزامات لازم را به مراجع قانونی ذی صلاح آن ارایه نماید.

ب- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است با همکاری وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی (گمرک جمهوری اسلامی ایران)، به منظور بهبود کیفیت ارایه خدمات الکترونیکی توسط دستگاه های ذی ربط در حوزه تجارت خارجی و داخلی، بهبود کیفیت زیرساخت های ارتباطی را در اولویت برنامه کاری خود قرار داده و ظرف سه ماه پس از ابلاغ این تصویب نامه نسبت به ارایه برنامه عملیاتی زمان بندی شده در خصوص موضوع مذکور اقدام نماید.

پ- سازمان های ملی استاندارد ایران و حفاظت محیط زیست و جهاد کشاورزی مکلفند با رویکرد تسهیل در فرایند تجارت فرامرزی نسبت به بازنگری در شیوه های بررسی کالاهای تجاری از جمله امکان واگذاری بررسی کیفیت کالاهای وارداتی به شرکت های بین المللی در مبدأ اقدام نمایند.

پیوست: مصوبه ۲۳۱۱۰/ت ۵۳۰۷۹هـ اول خرداد ۱۳۹۶ هیات وزیران

۱۲- شاخص های عملکرد بهبود محیط کسب و کار دستگاه های اجرایی و شاخص های ارزیابی اجرای این تصویب نامه در قالب شاخص های عمومی و اختصاصی جشنواره شهید رجایی توسط سازمان اداری و استخدامی کشور و با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی تدوین و به طور سالانه توسط سازمان مذکور بررسی و نتیجه آن به مراجع ذی ربط اعلام می شود.

۱۳- دستگاه های اجرایی مکلفند گزارش عملکرد خود در راستای اجرای این تصویب نامه را در چارچوب دستورالعملی که وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می کند به وزارت مذکور ارائه نمایند. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است ضمن رصد عملکرد دستگاه های اجرایی و انجام پیگیری های لازم در جهت تحقق اهداف این تصویب نامه وضعیت عملکرد دستگاه ها و پیشرفت کار در این زمینه را در مقاطع زمانی شش ماهه به هیئت وزیران گزارش نماید.

پیوست: مصوبه ۲۳۱۱۰/ت۵۳۰۷۹هـ اول خرداد ۱۳۹۶ هیات وزیران

دستگاه اجرایی اصلی	شاخص بین المللی	مولفه های شاخص
وزارت امور اقتصادی و دارایی	تجارت فرامرزی	۱. تعداد اسناد برای صادرات و واردات ۲. زمان صادرات و واردات (روز) ۳. زمان مطابقت اسناد برای صادرات و واردات (ساعت) ۴. زمان مطابقت در مرز برای صادرات و واردات (ساعت) ۵. زمان حمل و نقل داخلی برای صادرات و واردات (ساعت) ۶. هزینه صادرات و واردات (\$) برای هر کانتینر ۷. هزینه مطابقت اسناد برای صادرات و واردات (\$) آمریکا ۸. هزینه مطابقت در مرز برای صادرات و واردات (\$) آمریکا ۹. هزینه حمل و نقل داخلی برای صادرات و واردات (\$) آمریکا